

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 : ศึกษากรณีการใช้อำนาจศาล มีข้อสรุปและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขข้อขัดข้องของศาลในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ดังนี้

5.1 สรุป

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากคดีอาญาทั่วไปเพราะความละเอียดอ่อน ซับซ้อนระหว่างความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว การดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญาจึงไม่เหมาะสมเนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์มุ่งลงโทษผู้กระทำผิดมากกว่าการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือการปกป้องคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว การลงโทษทางอาญามิได้เป็นหลักประกันว่าผู้กระทำความรุนแรงจะไม่ก่อความรุนแรงซ้ำอีก ยิ่งไปกว่านั้นการลงโทษส่งผลกระทบต่ออาชีพการงานของผู้กระทำความรุนแรงและสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวโดยรวม ผู้เสียหายส่วนใหญ่ต้องการให้ผู้กระทำยุติความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตมากกว่าการบังคับใช้โทษที่มีลักษณะเด็ดขาดตามประมวลกฎหมายอาญา จึงเกิดแนวคิดของการบัญญัติกฎหมายที่มุ่งเน้นแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความรุนแรงและรักษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวมากกว่าการลงโทษ และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำ ความผิดซ้ำ รวมทั้งรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลในครอบครัว จึงได้กำหนดรูปแบบวิธีการ ขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาทั่วไป เช่น บัญญัติให้ความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดอันยอมความได้ กำหนดให้การทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 295 เป็นความผิดอันยอมความได้ กำหนดหน้าที่ให้ผู้พบเห็นแจ้งการกระทำความรุนแรงในครอบครัวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ กำหนดอายุความในการฟ้องร้องคดีเป็นการเฉพาะสำหรับคดีความรุนแรงในครอบครัว กำหนดระยะเวลาผิดฟ้องที่สั้นกว่าการผิดฟ้อง

คดีอาญาทั่วไปในศาลแขวง กำหนดให้ศาลสามารถกำหนดวิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษทางอาญาได้ วางมาตรการควบคุมการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว ตลอดจนการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว

ศาลและผู้พิพากษาเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังขาดรายละเอียดและความชัดเจนของบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจศาล จึงอาจก่อให้เกิดปัญหาข้อขัดข้องในการตีความกฎหมาย ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายที่ยังมีข้อบกพร่อง ได้แก่ ปัญหาเรื่องการกำหนดอายุความในการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเรื่องศาลที่มีอำนาจในคดีความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับการขอผิดฟ้องและการขอฝากขังในคดีความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาเรื่องการใช้อำนาจศาลเกี่ยวกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และปัญหาการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัวในศาล

1. ปัญหาเรื่องการกำหนดอายุความในการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว

ในประเด็นเรื่องการกำหนดอายุความในการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัว ผู้พิพากษา 3 ท่านมีความเห็นว่าบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มาตรา 7 ที่กำหนดให้เริ่มนับอายุความ 3 เดือนตั้งแต่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้เป็นการบัญญัติกฎหมายที่มีความยืดหยุ่น เป็นธรรมต่อผู้ถูกกระทำ ความรุนแรง และเปิดโอกาสให้ศาลตีความกฎหมายอย่างกว้างเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย แต่ทั้งนี้ผู้พิพากษา 2 ท่านจาก 3 ท่านนี้มีความเห็นว่าการเริ่มนับอายุความตั้งแต่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ ก่อให้เกิดปัญหาในการตีความคำว่าวิสัย เนื่องจากในกรณีที่ถูกกระทำร้ายทางจิตใจ เช่น ความเสียใจ ความรู้สึกอับอาย ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกกระทำจะมีความพร้อมที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้เมื่อใด ซึ่งต่างจากกรณีที่ถูกกระทำร้ายร่างกาย มีบาดแผล อาการภายนอก และใบรับรองแพทย์ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ถูกกระทำอยู่ในวิสัยที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้

2. ปัญหาเรื่องศาลที่มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งในคดีความรุนแรงในครอบครัว

ประเด็นปัญหาเรื่องอำนาจศาลในการดำเนินคดีความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นกรณีเดียวกับความผิดตามกฎหมายอื่นโดยกฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูงกว่า คือการกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดตามกฎหมายหลายบท เช่น พ้อชมชื่นลูกอายุ 14 ปีเป็นการกระทำ ความรุนแรงใน

ครอบครัว เป็นการกระทำทารุณต่อเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 และเป็นการกระทำซ้ำเร้าเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี ตามประมวลกฎหมายอาญา ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคือ ศาลจังหวัดหรือศาลอาญา แต่ในขณะเดียวกันความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้พิพากษา 2 ท่านมีความเห็นว่าบทบัญญัติใน มาตรา 8 วรรคสองที่กำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีคือศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดที่มี ระวังโทษสูงกว่า จะก่อให้เกิดความขัดแย้งกันของอำนาจศาล และเป็นการตัดอำนาจศาล เยาวชนและครอบครัวในการดำเนินคดี แต่ผู้พิพากษาอีก 2 ท่านเห็นว่าไม่เกิดปัญหาการขัดกันของ อำนาจศาลเพราะเป็นไปตามหลักการที่ว่า ศาลใดจะมีอำนาจพิจารณาคดีให้พิจารณาจาก ความผิดบทหนักที่สุดเป็นหลัก

ส่วนประเด็นปัญหาเรื่องอำนาจศาลในการส่งคำร้องขอคัดฟ้องและคำร้องขอฝากขังใน กรณีที่การกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดกรรมเดียวกับกฎหมายอื่นโดยความผิด ตามกฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูงกว่า มาตรา 8 วรรคสองกำหนดให้ดำเนินคดี คือการคัดฟ้อง ฝาก ขัง และการฟ้องคดี ต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น โดยนำ พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มาใช้บังคับโดย อนุโลม ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีควรเป็นศาลใด ส่งคำร้องขอคัดฟ้องได้ก็วัน อนุญาตให้ฝากขัง ได้หรือไม่ เป็นระยะเวลาเพียงใด ผู้พิพากษา 1 ท่านเห็นว่าบทบัญญัติในมาตรานี้ก่อให้เกิดการ ตีความได้ว่าเมื่อพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ไม่มี บทบัญญัติเรื่องการฝากขัง ทำให้ศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาคดีตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมไม่ สามารถส่งอนุญาตฝากขังได้ แต่ผู้พิพากษาจำนวน 3 ท่านมีความเห็นว่าบทบัญญัตินี้ไม่ก่อให้เกิด ปัญหาในการตีความ เพราะศาลต้องใช้กฎหมายที่ใช้พิจารณาความผิดบทหนักที่สุดในการ ดำเนินคดี ทั้งนี้มีผู้พิพากษาผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องศาลที่มีอำนาจสั่ง อนุญาตคัดฟ้องและฝากขัง โดยผู้พิพากษา 3 ท่านเห็นว่าศาลตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมี อำนาจพิจารณา ส่วนผู้พิพากษา 1 ท่านเห็นว่าอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว อย่างไรก็ตาม ผู้พิพากษาทุกท่านมีความเห็นตรงกันว่าศาลมีอำนาจอนุญาตให้ฝากขังได้ โดยระยะเวลาใน การฝากขังให้เป็นไปตามบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาในศาล แขวง พ.ศ. 2499 หรือประมวลกฎหมายอาญาแล้วแต่กรณี

ในประเด็นเรื่องอำนาจศาลในการกำหนดวิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษ หากการกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวกรรมเดียวเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย และความผิดตามกฎหมาย

อื่นอยู่ในอำนาจศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นที่มีอัตราโทษสูงกว่า อันได้แก่ ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญา ศาลอาญากรุงเทพใต้ ศาลอาญารธนบุรี แล้วแต่กรณี หากศาลเหล่านี้เห็นว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น สำนักงานศาลยุติธรรมวางแนวปฏิบัติที่ว่าศาลเหล่านี้ จะใช้วิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษตามมาตรา 12 วรรคหนึ่งไม่ได้ ผู้พิพากษา 3 ท่านมีความเห็นว่าแนวปฏิบัติดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดปัญหา เนื่องจากต้องใช้กฎหมายของความผิดที่มีระวางโทษ สูงสุดลงโทษผู้กระทำ ส่วนผู้พิพากษา 1 ท่าน เห็นว่าการตีความว่าจะให้ใช้วิธีการแทนการลงโทษ เฉพาะกรณีที่ศาลพิพากษาว่าจำเลยกระทำความรุนแรงในครอบครัวเท่านั้น เป็นการจำกัดการ บังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว การให้ศาลที่มีเขต อำนาจต้องนำกฎหมายบทที่มีระวางโทษหนักสุดมาลงโทษผู้กระทำ โดยไม่มีอำนาจนำมาตรการ แทนการลงโทษมาใช้ และยังเป็นการปิดช่องทางการใช้บังคับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ ด้วยความรุนแรงในครอบครัว

3. ปัญหาเกี่ยวกับการขอคัดฟ้องและการขอฝากขังในคดีความรุนแรงใน ครอบครัว

ในประเด็นเรื่องอำนาจศาลในการสั่งคำร้องขอคัดฟ้องในคดีความรุนแรงในครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มาตรา 8 วรรคหนึ่ง ได้ กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่ไม่สามารถฟ้องคดีได้ทัน 48 ชั่วโมงนับแต่ได้ตัว ผู้กระทำผิดขอคัดฟ้องต่อศาลได้ครั้งละไม่เกิน 6 วัน แต่ต้องไม่เกิน 3 คราว โดยให้นำบทบัญญัติ ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499 มาใช้ บังคับโดยอนุโลม คำว่า “มาใช้บังคับโดยอนุโลม” หมายความว่ารวมถึงหากพนักงานสอบสวนหรือ พนักงานอัยการขอคัดฟ้องครบ 3 คราวแล้วแต่ยังไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ ศาลมีอำนาจ อนุญาตให้คัดฟ้องได้อีกในครั้งที่ 4 และ 5 โดยพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องแสดง เหตุจำเป็นและนำพยานมาเบิกความประกอบเช่นเดียวกับการคัดฟ้องในศาลแขวงหรือไม่ ซึ่งผู้ พิพากษาเห็นว่า เมื่อขอคัดฟ้องครบ 3 คราวแล้วไม่สามารถขอขยายระยะเวลาคัดฟ้องได้อีก เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์แตกต่างจากกฎหมายอาญาทั่วไปเพื่อเป็นมาตรการ ทางสังคมควบคู่กับการเยียวยาผู้เสียหายได้เน้นที่การลงโทษจึงทอนระยะเวลาจากการคัดฟ้องในศาลแขวง ให้เหลือเพียง 3 คราว คราวละไม่เกิน 6 วัน

ส่วนประเด็นปัญหาเรื่องอำนาจศาลในการสั่งคำร้องขอฝากขังในคดีความรุนแรงใน ครอบครัว พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 มาตรา 8

วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการที่ไม่สามารถฟ้องคดีได้ทัน 48 ชั่วโมงนับแต่ได้ตัวผู้กระทำผิดขอผิดฟ้องต่อศาลได้ครั้งละไม่เกิน 6 วัน แต่ต้องไม่เกิน 3 คราว โดยให้นำบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ในมาตรา 8 กลับไม่มีบทบัญญัติเรื่องการฝากขัง ผู้พิพากษา 1 ท่านมีความเห็นว่าบทบัญญัติเช่นนี้เป็นการบัญญัติกฎหมายที่ขาดความชัดเจนว่า ศาลมีอำนาจอนุญาตให้ฝากขังในความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือไม่ แต่ผู้พิพากษาทั้งสี่ท่านมีความเห็นตรงกันว่าแม้จะไม่มีบทบัญญัติเรื่องการฝากขังในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็ไม่น่าจะเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ เพราะสามารถตีความให้นำบทบัญญัติเรื่องการฝากขังตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ.2499 มาใช้บังคับโดยอนุโลมได้ โดยเหตุออกหมายขังเป็นให้เป็นไปตามบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา นอกจากนี้ผู้พิพากษาท่านหนึ่งเห็นว่าศาลมีอำนาจสั่งอนุญาตให้ฝากขังผู้ต้องหาได้เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัว

4. ปัญหาเรื่องการใช้อำนาจศาลเกี่ยวกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์

ในเรื่องการให้อำนาจศาลวินิจฉัยคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 10 วรรคสอง หากเดิมตามที่แจ้งต่อพนักงานสอบสวนเป็นการใช้กำลังทำร้าย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 391 และเป็นกรกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวซึ่งอยู่ในอำนาจศาลแขวง เมื่อศาลให้คำเห็นชอบแล้ว ภายหลังข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลง ความปรากฏว่าศาลนั้นไม่มีอำนาจพิจารณาคดีต่อไป คำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ที่ศาลเห็นชอบ หรือแก้ไขเพิ่มเติมจะมีผลบังคับต่อไปหรือไม่ พบว่าผู้พิพากษา 3 ท่านมีความเห็นว่าคำสั่งศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีผลบังคับต่อไปเนื่องจากเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายมาแต่ต้น ส่วนผู้พิพากษาอีก 1 ท่านเห็นว่าคำสั่งของศาลสิ้นผลบังคับไปแต่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องอำนาจศาล อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาจำนวน 2 ท่านเห็นว่าการกำหนดให้ศาลเยาวชนและครอบครัวเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยคำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ในคดีความรุนแรงในครอบครัวไม่ว่าการกระทำนั้นจะเป็นความผิดต่อกฎหมายอื่นด้วยหรือไม่ จะไม่ก่อให้เกิดปัญหาเรื่องอำนาจศาลในลักษณะนี้

ในประเด็นเรื่องศาลที่มีอำนาจทบทวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ ในมาตรา 10 วรรคสี่ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล

สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือขอให้ศาลทบทวนคำสั่งได้ภายใน 30 วันนับแต่ทราบคำสั่ง ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นที่สุด การที่กฎหมายบัญญัติว่า สามารถอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือขอให้ศาลทบทวนคำสั่ง หมายถึงการอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ หรือเป็นการขอให้ศาลชั้นต้นทบทวนคำสั่งของศาลชั้นต้นเอง จากการสัมภาษณ์ผู้พิพากษาทั้ง 4 ท่านเห็นว่าการให้อาจศาลชั้นต้นทบทวนคำสั่ง ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิก คำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ เนื่องจากเป็นการให้อำนาจศาลตรวจสอบการใช้ อำนาจทางปกครองของพนักงานเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้หากข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไป โดยมี พยานหลักฐานและเหตุผลที่เหมาะสม ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลที่ทราบประเด็นแห่งคดีมาแล้วแต่ต้น สามารถใช้ดุลพินิจแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกคำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ นั้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำร้องเดิม แต่ผู้พิพากษาท่านหนึ่งได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าบทบัญญัติ ในลักษณะนี้อาจก่อให้เกิดการสับสนในตีความว่า ให้อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์

5. ปัญหาเรื่องการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว

ในประเด็นปัญหาการยุติคดีในศาลว่าการยอมความ ถอนฟ้อง หรือถอนคำร้องทุกข์ตามมาตรา 12 วรรคสอง กับการไกล่เกลี่ยตามมาตรา 16 เป็นกระบวนการยุติคดีทางอาญา เช่นเดียวกันหรือมาตรา 16 เป็นการทำสัญญายอมความทางแพ่งที่แยกออกต่างหากจากการยอมความทางอาญาในมาตรา 12 ซึ่งผู้พิพากษาทั้ง 4 ท่านมีความเห็นตรงกันว่า การไกล่เกลี่ยและการทำสัญญายอมความในมาตรา 16 เป็นกระบวนการส่วนหนึ่งเพื่อนำไปสู่การยอมความ ถอนฟ้อง หรือถอนคำร้องทุกข์ โดยผู้พิพากษา 2 ท่านเห็นว่าการบัญญัติกฎหมายที่อยู่คนละมาตรา โดยมีกฎหมายเรื่องอื่นคั่นอยู่อาจก่อให้เกิดปัญหาในการตีความว่าบทบัญญัติในมาตรา 12 วรรค 2 และมาตรา 16 เป็นคนละกระบวนการกันได้

และในประเด็นปัญหาการบังคับตามกฎหมายเมื่อคู่กรณีกระทำการฝ่าฝืนสัญญายอม หากศาลเป็นผู้จัดให้มีการทำสัญญายอมความศาลย่อมมีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้ฝ่าฝืนได้เอง นำตัว จำเลยเข้าสู่กระบวนการพิจารณาได้โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ แต่หากเป็นการทำสัญญายอมโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 16 เมื่อมีการฝ่าฝืนพนักงานเจ้าหน้าที่จะมีอำนาจบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งได้เองหรือต้องร้องขอต่อศาลเพื่อให้ดำเนินคดี ผู้พิพากษา 2 ท่านเห็นว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจบังคับผู้ฝ่าฝืนได้เอง เพราะไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ อย่างไรก็ตามผู้พิพากษาอีก 2 ท่านเห็นว่า การให้พนักงานสอบสวนหรือศาลยกคดีขึ้นดำเนินการต่อไป หมายถึงให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำคดีมาฟ้องต่อศาล ไม่ใช่การบังคับคดีเพราะการบังคับคดีเป็นเรื่องทางแพ่ง

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ในประเด็นเกี่ยวกับอายุความในการดำเนินคดี ศาลที่มีอำนาจพิจารณาและมีคำสั่งในคดีความรุนแรงในครอบครัว การขอผิดฟ้องและการขอฝากขังในคดีความรุนแรงในครอบครัว การใช้อำนาจศาลเกี่ยวกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัว จะก่อให้เกิดการตีความและเกิดแนวปฏิบัติของผู้พิพากษาที่เป็นไปในทางเดียวกัน และเกิดการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมตามเจตนารมณ์ของการบัญญัติกฎหมาย

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 : ศึกษากรณีการใช้อำนาจศาล ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการแก้ไข ปัญหาเรื่องการใช้อำนาจศาลในประเด็นดังต่อไปนี้

1. เรื่องการกำหนดอายุความในการดำเนินคดี เห็นว่า การกำหนดอายุความให้เริ่มนับเมื่อผู้ถูกกระทำอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งความหรือร้องทุกข์ได้ เป็นการให้โอกาสผู้เสียหายเข้าแจ้งความเมื่ออยู่ในสภาพร่างกายและจิตใจที่พร้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์แก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัวที่ได้รับบาดเจ็บ และยังไม่สามารถแจ้งความหรือร้องทุกข์ได้ แต่การใช้คำว่าวิสัย ก่อให้เกิดความไม่ชัดเจนในการตีความว่าหมายถึงเมื่อใด ปัญหาอายุความในคดีอาญาเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยที่ทำให้สิทธิในการนำคดีมาฟ้องระงับไป ประกอบกับเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างความชัดเจนของกฎหมายกับความยืดหยุ่นในการฟ้องคดีของผู้เสียหายแล้ว ความชัดเจนของกฎหมายมีน้ำหนักมากกว่าจึงควรใช้กำหนดอายุความของความผิดอันยอมความได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 ที่กำหนดนับอายุความ 3 เดือน นับแต่วันที่ผู้เสียหายรู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่มีความชัดเจนเช่นเดียวกับต่างประเทศที่กำหนดให้อายุความของความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นอายุความเดียวกันกับความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา

2. ในกรณีที่การกระทำความรุนแรงในครอบครัวกรณีเดียวเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นโดยที่กฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูงกว่า ศาลใดจะมีอำนาจพิจารณานั้น ในเบื้องต้นอาจแก้ไขกฎหมายตั้งแต่ในระดับของฝ่ายบริหารคือออกระเบียบเกี่ยวกับการฟ้องคดีต่อศาลให้

พิจารณาจากข้อหาหนักเป็นหลัก โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าแต่ละข้อหาที่ฟ้องอยู่ในอำนาจศาลใดบ้าง ในชั้นสอบสวนให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นและดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาข้อหาที่มีอัตราโทษหนักที่สุด หรือในชั้นสั่งฟ้องให้พนักงานอัยการสั่งฟ้องคดีเฉพาะข้อหาที่มีอัตราโทษสูงสุดเท่านั้น และควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้ชัดเจน โดยยกเลิกข้อความในมาตรา 8 วรรคสองตอนท้ายที่ว่า “เว้นแต่ความผิดตามกฎหมายอื่นนั้นมีอัตราโทษสูงกว่าให้ดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น โดยให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลม” ออกว่า เพื่อให้การกระทำความรุนแรงในครอบครัวกรรมเดียวเป็นความผิดตามกฎหมายหลายบทอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ให้ดำเนินคดีต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพียงศาลเดียว ซึ่งเป็นศาลที่มีความชำนาญในคดีเกี่ยวกับเยาวชนและครอบครัว มีวิธีพิจารณาความตลอดจนการพิพากษาคดีที่มีความยืดหยุ่นกว่าคดีอาญาทั่วไป มีอำนาจออกคำสั่งใดๆ ที่เป็นไปเพื่อประโยชน์ของเด็กและเยาวชนและสถาบันครอบครัวเป็นสำคัญ

การสั่งคำร้องขอผิดฟ้องและคำร้องขอฝากขังในกรณีที่มีการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นความผิดกรรมเดียวกับกฎหมายอื่นโดยความผิดตามกฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูงกว่า หากแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2550 มาตรา 8 วรรคสองตอนท้าย โดยตัดข้อความที่ว่า “เว้นแต่ความผิดตามกฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูงกว่าให้ดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น โดยให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลม” จะทำให้การผิดฟ้อง การฝากขัง ของคดีความรุนแรงในครอบครัวอันเป็นความผิดตามกฎหมายหลายบทและความผิดตามกฎหมายอื่นมีอัตราโทษสูงกว่าอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวเพียงศาลเดียว โดยให้นำบทบัญญัติเรื่องการผิดฟ้อง ฝากขังตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 หรือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำหรับอำนาจศาลในการกำหนดวิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษในการกระทำความรุนแรงในครอบครัวซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นด้วย หากกำหนดให้คดีความรุนแรงในครอบครัวทุกประเภทอยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว และวางแนวปฏิบัติภายในของศาลว่า ถ้าการกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นการกระทำตามกฎหมายอื่นโดยโทษที่จะลงตามความผิดของกฎหมายอื่นที่มีระวางโทษสูงกว่าฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ให้ศาลพิจารณาถึงความร้ายแรงของการกระทำความผิด แล้วพิพากษาให้รอกำหนดโทษ หรือรอกำ

กำหนดโทษ เพื่อให้ศาลมีอำนาจกำหนดให้ใช้วิธีการอย่างอื่นแทนการลงโทษอย่างเงื่อนไขในการคุมประพฤติได้ ซึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งนี้ควรวางระเบียบให้พนักงานอัยการมีคำขอท้ายฟ้องในความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวมาด้วยมิให้เป็นการพิพากษาหรือสั่งเกินคำขอ

3. เรื่องการมัดฟ้องในคดีความรุนแรงในครอบครัว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่สามารถฟ้องผู้ต้องหาได้ภายใน 48 ชั่วโมงนับแต่ได้ตัวผู้กระทำผิด หากมีเหตุจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถยื่นฟ้องต่อศาลได้ในกำหนด สามารถมัดฟ้องได้ไม่เกิน 3 คราว คราวละไม่เกิน 6 วัน โดยให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้โดยอนุโลม ควรตีความว่าสามารถขอมัดฟ้องได้ 3 คราว คราวละไม่เกิน 6 วันตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะและมีวัตถุประสงค์ให้การมัดฟ้องเป็นการเยียวยาผู้เสียหายและเป็นมาตรการทางสังคม มิใช่มุ่งลงโทษเช่นเดียวกับกฎหมายอาญาทั่วไป ดังนั้นศาลจึงไม่อาจตีความว่าเมื่อครบ 3 คราวแล้ว สามารถนำพยานหลักฐานมาเบิกความต่อศาลเพื่อขอมัดฟ้องอีก 2 คราวรวมเป็น 5 คราวดังเช่นการมัดฟ้องคดีอาญาในศาลแขวงซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปได้

การฝากขังของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการมัดฟ้องและการฝากขังตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดการตีความว่าศาลไม่มีอำนาจฝากขังในความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัวกรณีเดียวผิดกฎหมายบทเดียว หรือผิดกฎหมายหลายบทแต่ความผิดตามกฎหมายอื่นมีระวางโทษต่ำกว่า โดยศาลเยาวชนและครอบครัวมีอำนาจสั่งฝากขังได้ไม่เกิน 20 วันเท่ากับระยะเวลาการมัดฟ้องที่กำหนดไว้ในมาตรา 8 วรรคหนึ่ง

4. ศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ ควรเป็นศาลเยาวชนและครอบครัวเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็คดีความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นความผิดตามกฎหมายบทเดียว หรือเป็นการกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดตามกฎหมายหลายบทก็ตาม เพื่อให้ไม่เกิดปัญหาอำนาจศาลในการบังคับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์นั้นๆ เมื่อข้อเท็จจริงแห่งคดีเปลี่ยนแปลงไปทำให้การกระทำนั้นเป็นความผิดอาญาที่มีโทษหนักขึ้น เพราะคำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวจะมีผลบังคับตลอดไปโดยผู้มีส่วนได้เสียไม่จำเป็นต้องนำคดีไปฟ้องยังศาลใหม่อีก

นอกจากนี้ การอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือขอให้ศาลทบทวนคำสั่ง ควรตีความว่าเป็นการให้ผู้มีส่วนได้เสียที่ไม่เห็นชอบกับการกำหนดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือการแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ อุทธรณ์คำสั่งของศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งเป็นศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ มิใช่การให้ศาลเยาวชนและครอบครัวทบทวนคำสั่งของตนเอง เพราะโดยมากการให้ศาลชั้นต้นทบทวนคำสั่งของศาลชั้นต้นเอง ศาลชั้นต้นอนมักจะไม่ใช่เปลี่ยนแปลงดุลพินิจ จึงควรแก้ไขบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลที่มีอำนาจทบทวนคำสั่ง โดยวางระเบียบข้อบังคับของศาลว่า "ให้ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับคำสั่งของศาลที่ให้การเห็นชอบ แก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการเพื่อบรรเทาทุกข์ได้ โดยสามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือต่อศาลอุทธรณ์ภายใน 30 วันนับแต่ทราบคำสั่งเพื่อให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่ง เมื่อศาลมีคำสั่งแล้วให้คำสั่งของศาลเป็นที่สุด"

5. การยุติคดีในศาลควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายใหม่ให้เกิดความชัดเจนว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการยอมความในทางอาญา เนื่องจากการตั้งผู้ประนีประนอม การทำสัญญายอมความ การให้อำนาจศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสัญญายอมความว่าไม่ขัดต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนให้ศาลหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญายอมความ มีลักษณะเดียวกันกับสัญญาประนีประนอมยอมความในทางแพ่ง จึงควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งกฎหมายเกี่ยวกับการยุติคดีใหม่โดยวางบทบัญญัติเกี่ยวกับการยุติคดีความรุนแรงในครอบครัวให้ศาลหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจตั้งผู้ประนีประนอมข้อพิพาทในคดีความรุนแรงในครอบครัวซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความ นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ศาลหรือพนักงานสอบสวนเห็นสมควรเพื่อดำเนินการให้คู่ความทั้งสองฝ่ายระงับข้อพิพาทระหว่างกันเสีย ซึ่งไม่ใช่การทำสัญญายอมอย่างการประนีประนอมยอมความในทางแพ่ง เมื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายสามารถตกลงกันสำเร็จ ให้ผู้ประนีประนอมข้อพิพาทจัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้น หากคู่กรณีฝ่ายที่รับเงื่อนไขสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ครบถ้วน ให้ข้อพิพาทในคดีความรุนแรงในครอบครัวระงับไปทั้งในทางแพ่งและทางอาญา ทั้งนี้ข้อเท็จจริงใดๆ ที่ได้ให้ไว้ระวางการดำเนินการประนีประนอมข้อพิพาทไม่อาจนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อลงโทษผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวทั้งในคดีนี้และในคดีอื่นๆ

และในเรื่องการบังคับคดีเมื่อคู่กรณีกระทำการฝ่าฝืนสัญญายอมความ หากมีการยกเลิกบทบัญญัติในมาตรา 16 ย่อมไม่ก่อให้เกิดปัญหาว่าพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการ

บังคับคดีหรือไม่ เพราะการยุติคดีซึ่งเป็นการระงับข้อพิพาทระหว่างคู่ความก่อนศาลมีคำพิพากษา มีเพียงการประนอมข้อพิพาทโดยศาลหรือพนักงานสอบสวน หากการประนอมข้อพิพาทไม่สำเร็จ เนื่องจากผู้รับเงื่อนไขไม่อาจปฏิบัติตามข้อตกลงได้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินการสอบสวนและดำเนินการเพื่อให้พนักงานอัยการยกคดีขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ส่วนการฝ่าฝืนการประนอมข้อพิพาทที่ทำโดยศาล ข้อพิพาทในคดีความรุนแรงในครอบครัวยอมไม่ระงับและเข้าสู่การดำเนินคดีต่อศาลเพื่อมีคำสั่งและมีคำพิพากษาต่อไป